

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr.
a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.
Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Nimeri singuratici la 5 cr. se vând la »Tipografia«, soc. pe acțiuni.

Amenințări.

„Pester Lloyd“ amenință. Deunăzi amenința pe Sârbii, acum amenință pe Români. Pe Sârbii în chestiunea congresului lor bisericesc, pe Români în chestiunea autonomiei bisericești greco-catolice. Chestiunea congresului sârbesc e pendentă, dar sunt semne, că Sârbii vor învinge; în chestiunea autonomiei independente a bisericești greco-catolice nădăjdum asemenea, că Români vor învinge. Dreptatea e pe partea lor; istoria și starea faptică vorbește pentru ei, trecutul și prezentul mărturisesc în favorul lor; în van sînt deci toate eșofările perfide ale organului oficios jidovesc; în deșert toate amenințările lui.

Cu toate acestea se le vedem. Din armele lor îi vom cunoaște și vom învăța și din apucăturile lor, cum se ne apărăm.

Tot ce spune „Pester Lloyd“ în prim articolul său dela 2 August (v. nr. 185 dela 3 August) este vechiu; ceea-ce e nou sau înouit sînt numai amenințările, ce le adaugă la urmă. Zice, că argumentele aduse în conferința din Cluj au fost combătute și spulberate deja la 1870—1. De cine? De Olteanu, episcopul de tristă amintire, care a fost întrat atunci în congresul dela Pesta.

Olteanu! E destul să-i amintim numele, ca să se știe ce valoare au avut și au spusese lui.

Olteanu! A avut el simț pentru interesele bisericile române greco-catolice? A înțeles el rostul ei? A purtat la inimă cauza ei? Atunci ar fi căutat să ducă altă viață, să dovedească altă purtare.

Olteanu! E destul să se știe, că el a fost pe partea, unde ne chiamă „Pester Lloyd“, pentru-ca instinctiv se mergem de cealaltă. Ca și când, în chestiuni naționale politice, s'ar provoca cineva la Moldovan Gergely sau la Alexics György. Așa e provocarea, în chestiuni bisericești, la Olteanu.

În altă parte a articolului „Pester Lloyd“ se eșofează să demonstreze: că chestiunea autonomiei nu e chestiune de credință; că nu de temerea credinții lor se ferece Români de comunitatea cu Maghiari, ci fiind-că în congresul din Pesta Români greco-catolici privesc „o nouă amenințare a naționalității lor“.

„Numai fanatismul contra maghiarimei — așa scrie organul guvernului — poate orbi într'atâta, încât chiar și dorința Monarhului a rămas fără o înfrunțare îmblânzitoare“.

Nu e o chestiune de credință, o recunoaștem și noi. Har domnului, în biserica catolică încă n'au ajuns Maghiarii până la rolul de a hotări ei che-

stiunile de credință. Pentru acest lucru biserica catolică, cu care s'au unit Români la 1700, are alt for, care stă ceva mai sus decât congresul contemplat a se ține în capitala maghiară. Da, are drept „P. Lloyd“, deși jidovesc fiind, n'ar ave să se amestece în astfel de chestiuni ale creștinilor. Dar' ce urmează de aci? Nimic!

Asemenea chestiunii de credință sînt și alte chestiuni, tot așa de scumpe, tot așa de intime sufletului omeneș. Are drept „P. L.“, este temerea naționalității lor, și este iubirea drepturilor lor, iubirea de independență lor proprie, care-i face pe Români a nu reflecta la congresul „regnicolar“ din Pesta.

Întru adevăr nu se cere nici un „fanatism contra maghiarimei“, ca Români să-și iubească drepturile lor seculare, recunoscute de supremul for bisericesc, de însuși Monarhul, și garantate de chiar legile statului, cari marchează dreptul public al țării.

Nu se cere nici „un fanatism“... pentru-ca Români greco-catolici să-și iubească biserica lor, așa cum o au, cum au primit-o din moși strămoși, liberă și independentă de ori-care altă biserică din țeară, nesupusă nici unui alt factor, și nerecunoscând nici un alt for peste sine, decât pe acela, căruia toate bisericile catolice se supun, și pe care toate îl recunosc de cap suprem: scaunul apostolic al Romei.

Că Români își vîd de nou amenințată naționalitatea? Nici la această constatare nu se recere să fie cineva fanatic contra Maghiarilor. Nu! E destul să fie om cu vedere sănătoasă și cu mintea la loc; e destul să vadă, să caute în jur de sine, să gîndească și să judece, și atunci ușor va pricepe, că nu numai congresul regnicolar, ci tot, absolut tot, ce se alcătuiește în statul Ungariei, între împrejurările actuale, este amenințat nu numai pentru naționalitatea română, ci pentru toate naționalitățile nemaghiare.

Spre a ajunge la această constatare, nu se recere într'adevăr nici un fel de fanatism. E destul să cetească omul „P. L.“, și în articoli lui, întru adevăr fanatici, va găsi zilnice probe.

Apoi se nu uita „P. L.“, și stăpînitorii de azi, că biserica gr.-cat., care reclamă autonomie proprie și independentă, este o biserică românească. Să nu uite că tot trecutul ei, toată mândria ei, este că a fost o luminătoare zeloasă a poporului românesc, o propagatoare harnică a tot ce atinge sentimentul curat românesc. Să nu uite, că chiar Papa Piu IX. a restituit metropolia română gr.-cat. „întru mângîierea și binele spiritual al Românilor“ înfrînând

„cu aceeași autoritate apostolică pentru totdeauna întru provincia bisericească greco-catolică unită de limbă românească“.

Să nu uite, că prin aceasta s'a restituit, la chiar stăruința gloriosului nostru Monarh, numai dreptul vechiu străbun, pe care însă prin volnicie l'a fost usurpat o autoritate bisericească maghiară.

Să vedem acum amenințările, cari urmează după constatarea, că „die Herren“, adică Români „perhoreșcează ori-ce prevenire, care în cele din urmă totuși îi duce la un comunism oare-care cu Maghiarii“.

„Pot fi însă convingiți — așa scrie oficiosul, — că protestul lor de acum va rămîne întocmai așa fără efect, ca și acela pe care l-au ridicat înainte cu 30 ani. (Înainte cu 30 ani poziția luată de Români a fost nenorocită. Acum și arhieriei toți, și credincioșii toți una sînt. Red. „Trib.“). Congresul va organiza și fără de ei autonomia pentru întreaga biserică catolică din Ungaria și va lua în considerare firește numai interesele generale. Și pentru asta Români gr.-cat. numai mulțumitori vor pute fi congresului (Mersi! Red. „Trib.“). Pentru-că ar fi o grea lovitură pentru ei, dacă congresul ar extinde autonomia numai asupra celor, cari sînt reprezentați acolo, ear' pe Români gr.-cat. l'ar lăsa sorții lor binemeritate“.

Acți trebuie să facem o observare. „Pester Lloyd“ se pare, că și-a uitat ce a scris înainte cu abia 20 de zile. În articolul dela 6 Iulie, „P. L.“ vorbind tot de autonomie scria: „Dacă se ține la principiiul *nil de nobis sine nobis*, principiiul din care catolicii își deduc chiar dreptul la o autonomie, atunci de abia se poate închipui, ca această autonomie să fie organizată de o corporațiune, în care o însemnată parte a celor interesați nu e reprezentată de loc.“

Maxima despre dreptul de dispunere a majorității nu se poate aplica aici. Aceasta are valoare numai pentru elementele reprezentate prin o majoritate și o minoritate, nu însă pentru o parte, care a priori neagă legalitatea și valoarea concluserilor ce se vor lua (Această parte sînt Români Red. „Trib.“), fiindcă altfel de fapt s'ar dispune asupra lor, fără de ei (*de nobis sine nobis*)“.

De această justă distincție juridică, pare aș fi uitat „P. L.“, deși chiar și acum trebuie să recunoască pericula, că punctul de vedere al Românilor e în consonanță cu dreptul. El scrie: „Deși, ori-cât de viu trebuie să recunoaștem, că acești Români pornesc din punctul de vedere ideal“.

Epuiându-și amenințările, „Pester Lloyd“ încearcă să înfrice pe Români, că nu vor căpăta congruă și școalele lor vor fi lipsite de ajutor...

„Facit-ul lucrului — scrie mai departe P. L. — ar fi deci o mai ușoară îmbunătățire a stării preoților romano-catolici, și o pelerinare a miseriei la cei greco-catolici. Nu mai puțin favorabilă ar fi și separarea în chestiunea școalelor, căci romano-catolicii ar folosi venitele însemnatelor lor fonduri pentru institutele lor, greco-catolicii însă ar rămîne avisați numai la mijloacele lor. Aceste împrejurări au avut ca efect, că în cercuri hotărîtoare s'a exprimat deja dorința, ca să se iee în considerare cererea Românilor greco-catolici, și să nu se extindă autonomia și asupra lor, fiind-că astfel rezolvarea chestiunilor materiale s'ar face mai ușor“.

Din acest citat ne însemnăm cele subliniate. Poate-că lucrul stă mai favorabil decum îl presintă P. L., poate că chiar împrejurarea favorabilă pentru noi dă ansă acestui articol al organului guvernamental. Altfel nu înțelegem rostul acestui amestec de amenințări, admonieri și sfătuiți, la aparență bine voitoare..... Căci eată cum încheie oficiosul:

„Astfel deci Români cumpenească cu maturitate chestiunea în toate direcțiunile ei. Dacă ei se mai pot subtrage de sub înfrînțarea sentimentelor și aspirațiilor naționale, cari suprimă toate celelalte, dacă ei se mai pot ridica la aprecierea obiectivă a urmărilor, atunci vor recunoaște de sigur, că ținuta lor numai lor le poate strica, și ei vor preferi la tot cazul mai bucuros a restitui și pe acest teren unirea așa de mult timp dorită de ambele părți (1? Red. Trib.) decât să treacă a se lupta, izolați de tot, cu greutăți materiale și culturale și mai mari.“

Eată cuvinte de lingusire perfidă, pe care însă Români greco-catolici le vor pricepe de sigur, cum trebuie.

Noi privim acest articol, în organul guvernului, ca un semn bun pentru cauza bisericești unite, și nu trebuie decât, ca cei competenți să continue perseveranți pe calea apucată, pentru-ca să putem în curînd înregistra învingerea deplină a cauzei.

Sibiu, 5 August n.

„Tendențe separatistice“? Am amintit despre apelul preoților romano-catolice din dieceza Cîsanului în cauza autonomiei. Ei cer în punctul 12, ca toți greco-catolicii, adică și Români, să fie solidari cu ei în autonomie. Eată acum motivarea acestui punct.

„Cu părere de rău — scriu romano-catolicii dela Timișoara — am luat cunoștință, că în cercul fraților noștri greco-catolici se arată tendințe separatistice. Față cu acestea dorim să accentuăm, că pe frații greco-catolici, pe lângă observarea intactă a dreptului lor ritual (? R. Trib.) și disciplinar, îi știm ca datorii să aparțină în cadrul autonomiei regnicolare, care nu atinge, cu atât mai puțin vătămă, aceste drepturi ale lor, — fiindcă ei,

dimpreună cu noi, sînt membrii, cu egale drepturi și egale datorințe, ai bisericești indivisibile catolice, și fiindcă în autonomia regnicolară nu putem recunoaște ca îndreptățit un separatism după naționalități și rituri“.

Am reproduș acest pasaj numai pentru ca să se vadă ce vederi confuze și greșite domnesc, în punctul autonomiei, la clerul romano-catolic. Aroganții preoți vorbesc de tendințe separatistice, cari acum se arată, ca și când biserica română greco-catolică n'ar fi fost întotdeauna separată de a lor, ca și când ea n'ar fi acum, pe bule papale întemeiată, independentă de a lor. Ei vorbesc de „membrii bisericești catolice indivisibile“, ca și când biserica catolică s'ar mărgini cu hotarele Ungariei ori ca și când congresul din Pesta ar ave să organizeze autonomia întregii biserice catolice din lume.

Se cere încă multă muncă pentru a lumina pe oamenii cu astfel de vederi, și munca aceasta ar trebui să se facă cât mai curînd.

Conferința interparlamentară. La conferința interparlamentară, care se deschide azi în Bruxelles, a plecat din partea grupului maghiar: Pázmándy Dénes, Benke Gyula, Hock János și — Șerban Miklos de... Voila.

Pațini, nu numai la număr, ci și la — greutate.

La vîlul statului. Acți se dorește o parte a preoților protestante din Ungaria, aceea, care și la votarea legilor păgânești, numite eclesiastice, a fost cea mai puțin conștientă, aprobându-le și acceptându-le de bune și salutare. Sigur că în loc de remunerare pentru acest serviciu adus guvernului unguresc, vine acum aceasta preoție și cere dela guvern să o statifice și să o plătească din bugetul statului, statorind minimul de 1000 fl. salariu anual pentru preoți. Pețițiunea, în care brava preoție protestantă o cere aceasta dela guvern, circulează tocmai acum printre preoți pentru a o subscrie. Grozavă decadență!

Pentru învățători. Ministrul de interne în conștădere cu cel de culte și instrucțiune publică a adus o hotărîre principiară de mare însemnată pentru învățătorii poporali și pentru susținătorii de școale. A declarat anume, că după moartea învățătorului, văduva și orfanii sei, au să primească pe jumătate de an încă întregul salariu ce-l avea răposatul și au dreptul de a folosi tot atîta vreme și locuința învățătoarească.

Cei interesați să o ia la cunoștință.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Jules Verne.

Castelul din Carpați.

Roman din viața poporului românesc din Ardeal.

— Traducere autorizată, —
de

Victor Onțor.

(Continuarea 29.) (Reproducerea interzisă).

Stilla, pe atunci în vîrstă de 25 de ani era o femeie de o frumusețe fără seamăn, cu păr lung de o culoare aurie, cu ochi negri profunzi, aprinși ca două flăcări, cu fineța trăsurilor și grațioasă în talie; nici chiar Praxitele nu ar fi putut face ceva mai perfect. Și din această femeie s'a dezvoltat o artistă sublimă, o a doua Malibran, despre care ar fi putut zice Musset:

Și ale tale cântări în cer duceau durerea!

Dar' această voce a eternizat o unul dintre cei mai mari poeți în următoarele stanțe nemuritoare:

...din inimă erupse și inimei vorbește.

Această voce era aceea a Stillei în toată a ei splendoare nedescriptibilă.

Cu toate acestea marea artistă, care reproducea cu o așa mare perfecțiune accentele de gingășie, sentimentele cele mai puternice ale inimei, se zicea, că nici odată n'a simțit în inimă și pornirile ei. Ea nici odată n'a iubit, nici odată n'a răspuns miilor de priviri, cari o înconjurau pe scenă. Se părea, că nu vrea să trăiască decât pentru artă și numai pentru artă.

Dela prima vedere a Stillei Emil simția în adîncul inimei sale șoaptele irezistibile ale unui prim amor. Și el renunță la proiectul ce și-l făcuse, de a părăsi Italia după vizitarea Siciliei, și se hotări să rămîie în Neapol până la finea stagiunii teatrale. Ca și când o putere nevăzută, căreia nu mai era în stare să reziste, l'ar fi legat de cântăreață, el era de față la toate acele reprezentații, ce entuziasmul publicului le transforma în adevărate triumfuri. De mai multe ori incapabil de a-și domina pasiunea, încerca de a se apropia de dînsa, dar' ușa Stillei fără cruțare rămase închisă și pentru el, ca și pentru mulți alții dintre fanaticii sei adoratori.

Urmarea a fost, că tînerul Telesco nu peste mult ajunsese unul dintre oamenii cei mai demni de compătimit. Nu se mai gîndea decât la Stilla, nu mai trăia decât să o vadă și s'o audă, nu cerca să caute alte legături în lume, după rangul și averea sa;

sănătatea lui sub această nisuiță a inimei și a sufletului ajunse a fi foarte îngrijitoare. Cât de mult ar fi suferit, dacă ar fi avut un rival. Dar' știa, că nime nu-l stă în cale — nici chiar un individ destul de curios, ale cărui peripecii în decursul istorisirii noastre ne impun să-i facem cunoscută trăsurile și caracterul.

Era un om de vre-o 50—55 de ani — cum se credea, când merse Emil Telesco pentru ultima oară la Neapol. Această ființă puțin comunicativă, se părea, că nu ține nici cît de puțin cont de convențiunile sociale, acceptate de clasele înalte. Nu se știa nimic de familia, starea și trecutul seu. Îl întâlneau azi în Roma, mâine în Florență și în totdeauna când Stilla era în Roma, ori în Florență. În realitate n'avea decât o singură pasiune: a asculta pe prima-donna de un așa mare renume, care ocupa primul loc în arta cîntecului.

Dacă Emil Telesco nu trăia decât pentru Stilla din ziua, în care a văzut-o la teatrul din Neapol, acest adorator escenic de deja de șese ani nu trăia decât, ca să o audă; vocea cântăreței a devenit tot așa de necesară pentru viața lui, ca și aerul, ce-l respira. Nici odată n'a încercat să o vadă decât pe scenă, nici-odată nu s'a prezentat la dînsa, nici nu i-a scris. Dar' ori de câte ori avea Stilla să cînte, la ori-ce teatru din Italia, se putea observa acolo un om înalt de statură, îmbrăcat cu un pardesiu lung închis, pe cap cu

o pălărie mare, ce-i ascundea figura. Acest om în totdeauna ocupa loc în fundul unei loge cu grilaj, angajată deja înainte. Acolo rămânea în tot decursul reprezentației, nemișcat și tăcut. Pe urmă după-ce Stilla își termina rolul din urmă, se depărta pe neobservate; și ori-ce alt cântăreț sau cântăreață nu-l mai puteau reține, nu mai voia s'asculte.

Cine era acest spectator atât de zelos? Stilla înzădar se încerca să afle. La urmă dînsa fiind de o natură foarte impresionabilă, se și îngrozia de prezența acestui om bizar — groază fără nici o cauză, deși în realitate exista. Câte odată nici nu-l putea vedea în fundul logei sale, al cărei grilaj nici-odată nu-l da la o parte, dar' știa, simția privirea lui greoaie, fixată spre dînsa, și această privire o aducea în confuziune de nu auzia aplausele cu cari publicul saluta pășirea ei pe scenă.

Am amintit, că acest personaj nu nici-odată nu s'a apropiat de Stilla. Dar' dacă nu încerca să facă cunoștință cu femeia — accentuăm cu deosebire acest punct — tot ce se putea referi la artistă era obiectul constantei sale atențiuni. Anume poseda cel mai frumos portret al cântăreței, făcut de marele pictor Michel Gregorio, pasionată, sublimă, uimitoare, grațioasă, în unul dintre cele mai frumoase roluri, și acest portret era vrednic de marea sumă ce o plăti admiratorul seu.

Dacă acest om original era totdeauna singur, când venia să-și ocupe logea la reprezentațiile Stillei, dacă nu eșia nici când de acasă, decât să meargă la teatru, nu trebuie să concludem, că trăia într'o absolută singurătate. Nu! Un conșot tot atât de heteroclit ca și dînsul, împărția cu dînsul viața.

Acest din urmă individ se numia Orfanic. Ce vîrstă avea, de unde venise, unde era născut? Nime n'ar fi putut răspunde la aceste întrebări. După-cum se povestea, era unul dintre acei savanți necunoscuți, al căror geniu n'a sgduit lumea, și pentru aceasta au urit-o. Se spunea, și nu fără cauză, că acest serman diavol mereu își sfarmă capul cu invențiuni, și că avutul seu conșot îl plătește bine.

Orfanic era de statură mijlocie, slab, nu prea bine dezvoltat, palid la obraz. Semn particular, purta un acoperemînt negru pe ochiul drept, ce-l perdesse poate în v'r'un experiment fizic sau chimic, ear' pe nas o pereche de ochilari, cu o singură lînte de miop, pentru ochiul stîng. Când se plimba avea obiceiul de gesticula, ca și când ar gesticula vorbind cu o ființă nevăzută, ce-l asculta mereu fără a-i răspunde.

(Va urma).

Din Belgia.

— *Coresp. part. a „Tribunei”.* —

Expoziția universală. — Imprimeria ziarului „Le petit Bleu”. — Industria pălărilor de pălărie (feutre). — Secțiunea franceză, austriacă, germană etc. — Secțiunea maghiară: „Ecce homo”, „Cartea de aur”. — Chioscul regiei monopolului tabacurilor române. — „Tribuna Poporului” și Conferința interparlamentară.

Bruxelles, 1 August 1897.

Expoziția universală din Bruxelles continuă să atragă lume străină de pretutindenea. Ea e în adevăr interesantă din multe puncte de vedere. Industria, comerțul, arta, știința, toate ramurile de activitate omenească, sînt conștiențios reprezentate; și de sigur nu spațiul unei corespondențe de ziar ar putea fi îndestulător pentru a da cetitorilor „Tribunei” o idee despre această expoziție. Mă mulțumesc deci a spune, că secțiunea mașinilor, secțiunea artelor, secțiunea ministerului de război, apoi secțiunea belgiană, cea franceză, germană etc., smulg admirația tuturor celor cari le vizitează.

Imprimarea ziarului „Le petit Bleu” de pildă merită pe deplin atenția constantă a publicului ce o vizitează. Închipuți-vă într-o parte niște butuci de brad, cățiva stînjini, vecinic înlocuiți, în măsură ce se consumă prin transformarea lor în hârtie; alături câteva ferestre puse în mișcare de același motor, care mișcă un vast angrenaj de mașinării; ferestrele curățate butucii de coajă; butucii astfel curățaji sînt aruncați apoi în niște vaste cazane, unde sînt ferți la o temperatură ridicată și transformați într-un fel de pastă; această pastă e condusă de niște tuburi la o altă mașină, care are o lungime de cel puțin 25 de metri și e compusă din o serie de suprafețe orizontale, pe care pasta se întinde: pe cea dintîi în forma unui lichid, pe a doua lichidul prinzînd o oarecare consistență; pe a treia începînd a se închea, pe a patra, a cincea, a șeasa... luînd tot mai mult forma unui val de pânză de hârtie; apoi valul acesta trecînd prin o serie de tuburi calde superpuse, care o usucă treptat, până-cînd de sub cel din urmă tub valul de hârtie ese cu desăvîrșire uscat, pentru a se desface din nou și a intra de astă-dată în mașina de imprimat; aci după-ce primește impresiunea, apare în partea opusă a acestei mașine, sub formă de jurnal mecanicește tăiat, împachetat și gata de expedit sau de distribuit cetitorilor. E delă sine înțeles, că un atelier tipografic, cu mașini-piano perfecționate pentru usual calculetoare și un atelier de stereotipie sînt instalate alături... Într-un cuvînt cineva poate vedea, curat ca în povești, de o parte niște butuci de lemn, care se transformă în hârtie, ear' de altă parte un jurnal ilustrat, redactat cules, stereotipat, imprimat și distribuit sub ochii publicului.

Tot așa de interesantă e industria pălărilor de pălărie (feutre), care poate fi de asemenea urmărită în toate fazele, prin care trece, din momentul cînd peile de iepuri de casă sînt rase de pîr și până-cînd pîrul acesta, trecînd mecanicește prin o serie de mașini, puse în mișcare de același motor, care mișcă toate mașinile din această vastă secțiune, ia forma unor pălării elegante. Apoi fabricarea țigărilor, dantelei și altor industrii atrage publicul curios și sînt nu numai interesante, ci și foarte instructive.

Am pomenit mai sus de secțiunea franceză. Ea e un adevărat juvaer, — și inaugurarea ei de către ministrul Franței în prezența regelui Leopold a fost cu drept cuvînt considerată ca un eveniment. Ea e într'adevăr remarcabilă, nu numai prin întinderea sa, ci și prin calitatea superioară a lucrurilor expuse. Tot ce industria franceză are mai perfect ca confecțiune, soliditate și eleganță e expus aci; așa încît această secțiune, pentru care trebuiesc cel puțin două zile spre a o vizita conștiențios, e un elocvent eșantion de ceea ce va fi marea expoziție universală ce se pregătește la Paris pentru anul 1900.

Secțiunea Austriei se prezintă earăși destul de bine, după-cum și cea a Germaniei. Bosnia și Herțegovina au un pavilion a parte și foarte elegant.

Să lăsam Olanda, Anglia, Luxemburgul, Turcia, China, Persia și alte secțiuni, — căci după-cum am spus-o dela început 'mi-ar fi cu neputință să ating măcar în treacă o așa de vastă materie într-o corespondență de ziar; — dar' să ne oprim un moment la secțiunea Ungariei.

Să fim drepti: nu e rău, ci din contră cu destul gust aranjată. Trebuie însă să se știe socoteală, că Ungurii nu le venea greu să organizeze o secțiune la expoziția din Bruxelles în urma expoziției lor millenare. Le era destul să transporete tot ce au avut mai interesant la expoziția lor din Budapesta și să îngrămădească aceea la Bruxelles, într-o singură sală, — ceea-ce au și făcut.

Dar' Ungurii tot Unguri, tot mai cu cap de cît toată lumea, tot govinști, tot ridicoli. Ei nu s'au mulțumit să expue, cu oare-care decor, produsele lor industriale și de artă, ci au crezut că nu e rău să facă și speculă. Au luat, adecă, alături de secțiunea lor, în aripa dreaptă a palatului Cinquantenar o odaie, în care au expus un tablou al lui Munkácsy Mihály „Ecce homo”, tablou reprezentînd pe Isus în momentul cînd Pilat îl înfățișează mulțimei rabiite și fanatizate, cu coroană de spini pe cap și cu o mantie de purpură pe corp. E un moment într'adevăr dramatic, mișcător, — și tabloul e bine executat, deși, în treacă și zis, nu e nimic divin în figura lui Isus din tabloul pictorului maghiar, deși tablourile lui Rubens, de pildă, ce pot fi văzute gratis în fiecare zi, fie la muzeul regal din Bruxelles, fie la muzeul Plantin din Anvers, fie în catedrala acestui oraș (faimoasa capod'operă a genialului pictor flamand: „Coborîrea de pe cruce”), deși aceste tablouri, zic, reprezentînd subiecte biblice, religioase, sînt cu mult superioare, ca concepție, ca execuție, ca totul.

În țeara lui Rubens, Teniers, Van Dyck, etc. Ungurii vor să sparie lumea cu Munkácsy. Și nu se mulțumesc să expue tabloul, ci găsesc cu cale să perceapă și o taxă de 50 de bani!...

Serios, — nu face!

Am vizitat și eu camera aceasta în to-vărășia unui grup de vre-o zece tineri din diferite țeri ale Europei veniți la Bruxelles să facă studii, — toți foarte dispuși a-și bate puțințel joc de grandomania Maghiarilor, ce le era bine cunoscută.

Și ce vă închipuți! O sală, tabloul ocupînd un perete, alături niște schițe neisprăvite, niște biete contururi fără umbră și fără nici o expresie, — ear' la ușă un tip ignorant ca o ciobotă, un fel de servitor, care nu știe decît ungurește, distribuind o broșurică — reclamă de trei pagini, intitulată „Uj Idők” (ce o fi asta dle redactor? nu-i vre-o vorbă de ocară?) — broșură menită să ne lămurească asupra subiectului tabloului în chestiune, dar' care ne-a lămurit de ne-a prăpădit.

N'a fost destul atîta. Alături de tipul nostru, pe o masă, etalată, cu mare aparat, „Cartea de aur”, pe care o mizezusem odată la expoziția millenară, — și tipul rugîndu-ne cu gesturile sale expresive și cu privirile-i ucigăse să iscălim și noi, — ceea ce nu 'i-am putut refuza; dar' parcă am fi fost de mai înainte înțelegi, am scris cu toții pe „Cartea de aur” în diferite limbi lucruri parfumate care totuși nu miroasă tocmai a ylang-ylang.

Într-o scurtă convorbire cu tipul în chestiune, am epuizat tot dicționarul meu maghiar (trebuie să mărturisesc: foarte restrîns); totuși am putut înțelege mai mult din gesturi decît din vorbe, că expozații nu se vor mîrgini să se oprească aci cu portretul lui Munkácsy, ci au de gînd să-l transporte la Londra, dela Londra în America, — și din America nu mai știu unde, spre gloria artistului și a neamului seu.

Ce mai reclamagii, bunii nostri „patrioți”!

România n'a luat parte oficială la expoziția din Bruxelles. Regia monopolului tutunurilor însă a expus, într-un cochet chiosc, tabacuri și țigărele românești. Deși chioscul a fost inaugurat numai de câteva săptămîni, toată proviziunea de țigăre a fost epuizată, așa încît acum se așteaptă o altă proviziune mai considerabilă. E aproape sigur că regia română va isbuti să-și asigure aici un bun debușeu pentru desfacerea produselor sale.

Un prieten îmi trimite un număr din „Tribuna Poporului”, în care sub titlul de „Românismul și străinătatea” se vorbește despre conferința interparlamentară, ce se va ține anul acesta, dela 6 până la 11 August la Bruxelles.

Foia din Arad pare a fi foarte pesimistă de rezultatul aceste conferențe. Sarcina de a face agitație în presă, etc. n'ar fi grea, de oare-ce terenul a fost netezit acum doi ani, etc., totuși nu prea sînt prospecte că se va face ceva!...

Ved că „Tribuna” n'a răspuns nimic la aceste prognoștiuri. De sigur redacția va fi avînd motivele sale de a se ține într-o rezervă prudentă față de tot ce zice și prezice foaia dela Arad.

Să-mi fie însă permis mie a face o simplă rugăminte redacției acelei foi, și anume să delege pe redactorul seu responsabil, dl Ioan Russu-Sirianul, pentru a susține cu cunoscuta-i elocvență, cauza națională, aici pe vremea conferinței. S'ar părea, într'adevăr, din tonul articolului, că d-asa a netezit terenul acum doi ani, — și în cazul acesta meritul de a-l cultiva acum fi revine de drept.

A. Micul.

REVISTA PRESEI.

Presa română.

Gazeta Transilvaniei (nr. 162) le spune Maghiarilor, că *libertatea și dragostea*, devisa sub care s'a inaugurat la Sighișoara monumentul lui Petofi „nu vor pute să prindă rădăcină în acest pămînt, pe cîtă vreme vor fi copleșite de buruena otrăvitoare a sovînismului și fanatismului maghiar. Înzadar se vor fîh dar' Maghiarii și Secuii din Ardeal cu acea faimoasă devisa a genialului lor poet, ce este săpată cu litere de aur pe monumentul lui, pe cîtă vreme în inimile lor nu este întipărită, decît pofta de domnire, despotismul, ura și intoleranța față cu națiunile conlocuitoare”.

— (nr. 163) se ocupă cu călătoria principelui bulgar la Sinaia și speră că ea are de scop principal, de a șterge impresiunea cea rea ce a făcut-o în România intrigele cele multe ale Bulgarilor țesute contra României.

„Prințul de Coburg — zice G. T. — va ști să aprecieze el însuși mai bine faptul, că intrigile și ațîțările în contra României nu es din sfîrul poporului bulgar, ci vin dela aceia cari vor să se folosească de el ca unealtă a politicei lor.”

Dreptatea (nr. 158) se ocupă cu „situația generală a Ungariei” și conchide „sigur și hotărît, că în clipa cînd federalismul se va introduce în Austria, va urma și rupearea cu Ungaria — moartea dualismului”.

— (nr. 159) scrie un articol despre „Congresul interparlamentar de pace”, — destul de lung și destul de — *confus*.

ASTRA.

Convocare.

Nr. 9—1897, desp. VIII. Membrii despărțimentului VIII. Deva, al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, precum și toți aceia, cari poartă la inimă mărețul scop al Asociațiunii noastre, prin aceasta se invită la *adunarea generală* a despărțimentului, ce se va ține în opidul Dobra la 10/22 August, Duminică la 10 ore a. m.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea ședinței prin directorul despărțimentului.
2. Raportul actuarului despre activitatea subcomitetului dela ultima adunare generală.
3. Raportul cîssarului despre starea cassei.
4. Alegerea unei comisii pentru conscrierea membrilor noi și încassarea taxelor restante.
5. Alegerea unei comisii pentru controlarea raportului prezentat de actuar și a socioților date de cassar.
6. Citirea disertațiilor înscrinate cu 24 ore mai înainte la directorul despărțimentului.
7. Desbateri asupra propunerilor înscrinate, conform regulamentului.
8. Raportul comisiunilor exmisse.
9. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii, ce se va ține în Ștefan la Mediaș.
10. Statorirea locului pentru ținerea adunării generale pe anul viitor.
11. Dispozițiuni pentru verificarea protocolului.

Deva, la 12/24 Iulie 1897.

Francisc Hosszu Longin,

director.

Dionisiu Ardelean,

actuar.

Adunarea desp.-lui XXIV.

— Raport special al „Tribunei”. —

De pe Cîmpie, 2 Aug. n.

Adunarea generală ordinară a despărțimentului XXIV s'a ținut în anul acesta la 1 August în „Fecheteul Mădășului-de-Cîmpie” și a decurs astfel.

La 3 ore 10 minute, dl președinte al despărțimentului Vasiliu Hosszu, protopop în M. Oșorheiu deschide adunarea, exprimîndu-și bucuria și totodată mulțumind publicului pentru marele interes, ce-l arată față de asociațiune, și în special le mulțumeste poporenilor dela Fechetu, cari cu toate-că dîșii aproape nici nu au fost siguri că vor fi onorați a se ține adunarea la ei, în un timp scurt sub conducerea preotului și învătătorului lor, au dat totul de ce au dispus, numai ca să poată satisface străinilor.

S'a raportat despre activitatea despărțimentului în decursul anului și despre suma încassată în anul trecut la „Mirăstău”.

Se mai aleg în comisiunea pentru redarea raportului comitetului domni: Max. Codarcea, protopopul Pogăcele, Alexandru Barbu-

lescu, preot în Bala și Ioan Oșos, învăț. pens. din Mădăraș.

Se aleg în comisiunea pentru încassarea taxelor dela membrii vechi și noi, precum și dela membrii ajutători domni: Andreiu Pop, asesor la sedria orf. din Murăș-Oșorheiu, Bărsan, preot gr.-or. din Săncraiu și Iuliu Codarcea, din Pogăcea.

Domnul protopop Max. Codarcea, prin o vorbire frumoasă deschide coala de înscriere și încassare, care a avut rezultatul următor: dela membrii ordinari vechi s'a încassat 45 fl., dela membrii ordinari noi 12 fl., dela ajutători 17 fl. 75 cr. Suma totală = 74 fl. 75 cr.

Comisiunea exmisă raportează, că au aflat raportul în ordine.

De delegați pentru adunarea generală se aleg onor. domni Hosszu, protopop, și Max. Codarcea, protopop.

Se hotărăște, că adunarea ordinară a despărțimentului pe anul următor să se țină în *Sânt Martinul de Cîmpie*.

Comitetul a fost reales pe alți 3 ani.

S'a făcut propunerea ca să se voteze 10 fl. pentru ori-ce lucrare respective vorbire, în ori-ce ram economic, conform celor recerute în statute.

Se primește.

Adunarea s'a sfîrșite la 6 ore 20 m. După aceea a urmat petrecere cu joc.

Jocul a durat până dimineața. Înseamnă, că „Crădăș” nu s'a jucat.

Impresii plăcute 'mi-au făcut, că poporul s'a prezentat în un număr destul de mare, fiecare îmbrăcat în costumul seu național strămoșesc. Cățiva Maghiari, cari au luat parte au cam cărnit din nas, vîzînd, că și poporul nostru este în stare a sacrifica tot, ce îi este cu puțință, pentru lucruri românești.

CRONICĂ

Sibiu, 5 August n. 1897.

Suveranii nostri pentru inundații din Austria. *M. Sa Monarcul* a mai dăruit din casseta sa privată 5000 fl. pentru momentana ajutorare a inundaților din Moravia.

La Ischl M. Sa Suverana Elisabeta a colectat în favoarea inundaților din Austria 8200 fl.

Din dieta croată. În ședința de Marti a dietei croate s'a ales comisiunea permanentă și comisiunea pentru compunerea adresei. Dr. *Masura* a declarat în numele opoziției, că minoritatea nu va lua parte la alegere, fiindcă acelei legitime dorințe a ei, ca amăsurat puterii sale numerice să fie reprezentată și ea în comisiuni și să-și candideze singura oamnenii sei: majoritatea nu 'i-a dat ascultare. Ședința a fost de altcum foarte agitată. Printre Sârbii din dieta croată s'a pornit o mișcare, de acel înțeles, ca cele întemplate în congresul bisericii sârbești din Carloveș să se aduă în discuție în dieta croată în forma unei interpelări.

Necrolog. Pătrunși cu adăcă durere înștiințăm, că mult iubita noastră mamă, soacră și bunică *Zoe Pop* născută Zaharie și-a dat nobilul seu suflet în mâinile Creatorului astăzi, la orele 7^{1/2}, dimineața în etate de 95 ani și al 32 an de vîduvie după o scurtă suferință, împărțită cu sf. Taine. Rămășițele pămîntesti ale scumpei și mult regretatei defuncte se vor ridica din casa rece a capelei din Groaveri (Scheiu) și se vor depune spre eterna odihnă Joi în 4 August st. n. la orele 4 p. m. în cimiterul de acolo. Brașov, 3 August st. n. 1897. Constantin Pop, ca fiu; Teresia Pop, născ. Boda, ca noră; Sofia Th. Spudercă, ca fiică; Constantin, Maria, Iulius, Iuliana Pop, Iancu, Alexandrina Cerghedi, ca neoți și nepoate; Teodor Spudercă, ca ginere.

România la congrese internaționale. La *Petersburg* se va deschide la 12 August *congresul internațional de statistică*. Delegat al guvernului român la acest congres e dl *Basilescu*, profesor la facultatea de drept din București. D. n. Gr. *Olănescu* și *Crupensky*, fost director al serviciului statistic la ministerul de domenii, vor lua parte la acest congres ca membri ai institutului internațional de statistică. — Pe la mijlocul lui August se va ține la *Bruxelles* *congresul internațional pentru legislațiunea muncii*. România o va reprezenta dl Gr. *Calinescu*, secretarul general al ministerului de domenii.

Români la sîrbarea din Sighișoara? *Politikai Ertessit* afirmă — cum zice, pe basă de mărturie oculară — că la desvîlirea monumentului din Sighișoara al lui Petofi ar fi asistat și *Români*. Între cari cățiva preoți, cari în ornate bisericești ar fi apărut pe cîmpul, unde e ridicat monumentul, și la banchet. Să fie adevărat? Ar fi foarte trist!

Părechea regală saxonă a dăruit din casseta proprie 20.000 marce pentru cei năpăstuiți de inundații mari din Saxonia.

Omor politic. Un nou omor politic se vestește din Balcani. Dar' de astă-dată nu *Sofia*, ci *Belgradul* a fost teatru crimei. A fost ucis în casa proprie deputatul radical *Svetozar Dremakovic*. Ucigașii au fost plătiți de contrarii politici ai ucisului.

Panamaua „Fortunei”. Arătările contra societății de mine „*Fortuna*” eurg droaie. Zilele acestea avocatul Dr. Vázsonyi Vilmos din Budapesta a mai înaintat tribunalei alte câteva arătări criminale. Cei mai mulți dintre acușatori sînt oameni năcăjiți, din păturile sîrăce, pe cari 'i-au sedus promisiunile de aur ale panamistilor ajuși în belea. La propunerea procurorului, *tribunalul a pornit deja cercetare*. Se spune, că îndată la început lucrurile vor lua o fașă de tot senzațională, descoperindu-se sumedenie de abușuri comise de teribili vînători de aur ai „Fortunei”.

Pentru marina română. Guvernul României a exportat dela guvernul austro-ungar, ca din 15 Septemvrie n. începînd mai mulți tineri români de dîncolo să fie primiți ca elevi ai academiei de marină din *Fiume*. După absolvarea cursurilor (4 ani), acești elevi vor întregi corpul oficerilor dela marina română, care acum are 74 oficeri, 25 ingineri și 20 mecanici. Numărul vaselor de război române dela Dunărea-de-jos și dela gurile Dunărei e de 22, pe lângă 6 barcase ale poliției fluviale.

Ungurii contra... germanisării! Un cântăreț popular, R. *Ohorini* din Budapesta a rugat autoritatea polițienească de acolo să-și permită a cânta peste vară nemțește în teatru Varietă. Petiția 'și-a motivat-o, spunînd că el e un Pestan din vremea, cînd pe acolo se vorbea numai nemțește și că respingîndu-i-se rugarea, se espune foamei și miseriei. Totuși umanitara autoritate polițienească a respins cererea sîrmanului cântăreț, pe cuvînt că „nu poate permite ca clasele sociale inferioare să fie germanisate în locurile de petrecere” (!).

Dragostea, bat-o pustia! O „idilă” de tot pîcătî agită lumea aleasă a Parisului. Cunoscutul compositor *Richepin* a fugit cu tinăra soție a compozitorului *Ludovic Ganne*. Richepin a fost totdeauna mare Don Juan. Acum deja nu mai e tînr, și totuși pentru nebuna de dragoste 'și-a părăsit soție și copii. Numai pe copilul cel mai mare 'l-a luat cu sine. Îndrăgostiții ar fi călătorit la Geneva. Soțul părăsit a intentat deja procesul de divorț.

Recunoștința Sultanului. Se anunță din Constantinopol, că zilele acestea a plecat la Volo comandantul de corp *Vehdi-Pașa*, încărat cu sumedenie de daruri, destinate de Sultan armatei sale, care a reșcit glorioasă din războiul cu trufășii Greci. Comandanții de trupe, cari au luat parte în războiul, vor primi săbii de gală, *Suleiman Pașa* marcele cordon al ordului Osmanje în diamante, ear' oficerii și soldații medalii comemorative, de cari Vehdi-Pașa a luat cu sine 23.000. El va preda armatei și felicitarea Sultanului.

S'a jucat cu focul, de foc a pierit! Așa a păt-o un tînr pirotehnic din orașul *Bari* (Italia). Conno *Vacca*. Tînrul își părăsise de cîtăva vreme iubita, o frumoasă italiană, *Rafaella Giaschetti*. Aceasta a jurat răzbunare. În complicitate cu un frate al seu, a fătrosud un fiul în atelierul de pirotehnie al necredinciosului și într-o seară 'l-a aruncat în aer cu zidire și cu pirotehnie cu tot. Nefericitul a rămas zdrobit. Atentatorii își așteaptă în temniță osînda teribilei răzbunări.

Catastrofa bazarului de caritate din Paris. O știre din *Paris* vestește, că judele instructor a terminat cercetarea în chestia catastrofei bazarului de caritate. Vor fi citați înaintea tribunalului toți impiegații fatalului chineziatograf, cum și deputatul regalist baron *Mackau*, acusat de delict contra siguranței publice. Baronul a fost acum cîteva luni exchis din clubul *Jokey*, pe motiv că din prilejul catastrofei dela bazar a cauzat prin lășitatea sa moartea cîtorva femei.

Fabrică de maghiarizare. Foile ungurești nu-și pot ascunde bucuria „patriotică”, publicînd o nouă listă de nume maghiarizate, produsă al marei „*Fabrică de maghiarizare*”, puse sub protecția „statului unguresc”. În listă aflăm și următoarele nume românești: *Iacob Harșan* (Harzány); *Gavril Muntean* (Havasi); *Teodor, Ludovica și Carolina Făgărășan* (Fogarasi); *Mihail și Anica Boar* (Biró); *Petru Suciu* (Szántó); *Alexandru Moldovan* (Lászlófi); *Ioan, Maria, Mihail și Lazar Sucu* (Szántó); *Petru, Iosif și Francisc Petraq* (Péterfi); *Iosif și Francisc Boban* (Mártonfi). Toți acești neomaghiari sînt... lucrători de rînd, de pe colonia maghiarizatoare *Görgény-Üvegcsit* din cott. Murăș-Turda. Prin urmare e de prisos să mai spunem, că numai de silă bucurios 'și-an lăpădat strămoșescul nume românesc bieții lucrători, cari poate nici roști nu își pot roul nume — „patrioți”!

Invențiune românească. Cestim în „Epoca”: Un student universitar, dl Al. Gr. *Olăreanu* a inventat un aparat autoclav, care servește la spălătul și totodată la sterilizatul rufelor. Inventatorul e încredințat, în urma experiențelor făcute și după încredințarea ce 'i-au dat persoanele competente, că invenția d-sale este prima și unica în lume. Invenția a fost brevetată.

Oficeri români la manevrele armatei noastre. La marile manevre ce va face în curînd armata noastră, vor asista din partea armatei române d-nii căpitani de stat-major *Arghelescu, Lupu, Referendaru și Opreșcu*, cari au plecat deja din București la Viena.

Controlă în... munții de pietate. Zilele acestea ministrul de interne a dat către autorități o ordinațiune îndrumîndu-le să cerceteze din cînd în cîad „munții de pietate”, și la cas că vor afla pachete de zilog desfă-

cute sau defectuos pecețuite, se facă arătare, pentru a pedepsi abuzul cu cea mai severă amendă.

Proces antisemit. La judecătoria cercuală din Beresdin (Galiția) s'a început ieri pertractarea finală în afacerea cunoscutelor turburări antisemite dela Chodorov. Acușat sunt vre-o 50 de lucrători, cari au fost ținuți în arest preventiv. Jidovii, și acușatori și provocatori ai turburărilor, pretind 2500 fl. despăgubiri pentru daunele ce li le-ar fi făcut lucrătorii.

Zankov în retragere. Faimosul agent rusesc, politicianul bulgar Dragan Zankov, șeful partidei rusefide intransigente, a publicat zilele acestea o epistolă deschisă, în care enunță, că se retrage total de pe terenul politic în viața privată. Dar' nici în acest ultim „cuvânt politic” nu se poate stăpâni bătrânul vulpoi să nu-și lungească stăpânul: accentuează de nou, că Bulgaria e datoare Rusiei vecinică recunoștință, pentru că a redat-o... libertății!

Darul regelui de Siam. Din Copenhaga se anunță, că regele de Siam, înainte de-a părăsi capitala, a dăruit regelui danez numeroase obiecte de aur și o sabie cu pietre scumpe, toate în preț de 1/2 milion franci. Se spune, că la început exoticul oaspe a voit să dăruiască bătrânului rege al Daniei gase dintre cele mai frumoase fete al Siamului, drept mulțumire, că îi se iau educația în școala militară din Copenhaga. Dar' un cumnat al său, care a trăit mulți ani în Londra și cunoaște relațiile sociale europene, l'a făcut să abdică de orientulul plan.

Este un lucru cunoscut, că cu începerea anotimpului mai călduros, toate eroile și scaderile teintului se ivesc și așa li arată în formă neplăcută. Ca aparențele acestea să se poată delăta, recomandăm preparatele Ninon într-o mie de casuri recunoscute de bune, din farmacia orășenească în Timișoara a lui Teodor Albert. Facem atenție pe damele acelea, cari doresc a avea un teint nemaculat, la inseratul de astăzi.

Știri mărunte. La Berlin a fost ales rector al universității pe anul scol. prox. celebrul economist național Schmoller. — În Bociar (cott. Torontal) a trăsut în cursul unei furtuni de 13 ori; fulgerul a ucis doi boi dela un car, mănăstorul a dispărut fără urmă. — La Monte-Carlo s'a impuscat în sala pașilor pierduți un Neamt, care și-a pus toată averea la bursă; sinuciderea în fața publicului. — La Orșova faimosul „rege al loteriei” Faruk Menyhért, întors din America, deschide atelier de mobile. — În Trieste s'a simțit alături un cutremur de pământ; psugbe nu-s. — În Felső-Sap, lângă Mișcolț, a explodat într-o pivniță petrolul; proprietarul și un servitor omorâți, 6 inși răniți greu.

VIEȚA SOCIALĂ.

Din Iclod.

— Corespondență particulară. —

— 3 August n.

Înainte de a-mi face raportul, dați-mi voie, dle redactor, se vă arăt care a fost prilejul acestei petreceri, prima în Iclod.

Marele proprietar Montbach intru mulțumire și recunoștință către providința divină, că cu ocaziunea esuadării, Someșul nu i-a stricat morile, a lăsat, ca vestitul pictor italian: *Celestin Palia* — de presinate caspe în castelul lui — să facă o cruce cu Mântuitorul reatignit, pe care a așezat-o în hotarul Iclodului nu departe de drumul de țeară.

Sfințirea acestei cruci s'a îndeplinit în 1 August st. n. în prezența tuturor credincioșilor din Iclod, fiind de față și familia evlaviosului proprietar Montbach.

Dorind a sfinți această cruce după ritual gr-cat., am invitat prin preotul local Ios. Onciu tot numai preoți români. Actul sfințirii s'a sârșit prin 14 preoți. La cruce, care în apropierea Someșului e așezată între doi arbori frumoși, — ne-am dus cu procesiunea, urmați de inteligență și popor foarte mult. Actul sfințirii a fost înălțat. Vorbiri, cari au pătruns la inimă, au rostit d-nii protopopi Ioan Hațegan și Sabin Coroian.

Chipul lui Isus, de o frumusețe îndoioșitoare, chip de adevărat martir, executat cu multă artă, dovedește că pictorul Celestin Palia e nu numai pictor bun, dar' și creștin bun.

Sesra a urmat petrecerea de dans și de nu mă înșel prima petrecere românească în Iclod.

În tot caracterul ei petrecerea a decurs românește; afla dar' de prisos, să amintesc că animația a fost la calme, și a domnit o dispozițiune veselă generală, încât d-șoarele n'au avut a se plânge în contra tinerilor, nici aceștia în contra damelor și pe urmă *moare patria*. „Noapte bună” numai pe la 6 ore dimineața ne-am pofit unu la altu.

Jocurile sociale au fost dansate de peste 40 perechi. Surprindere plăcută ne-au făcut că își iau tineri voinici, în frunte cu dl Valeriu Bercian, cari în pauză cu o precizie admirabilă au jucat „Călușerul”, „Bituta” și „Romanul”.

Darnicul proprietar Montbach, care a participat la petrecere împreună cu oaspeții casei sale — câțiva aristocrați de nume vechi din Transilvania, n'a încetat a-i aplauda în de ajuns, cu deosebire atunci, când câteva românețe de ale noastre ușoare ca trestia și sprintene ca gazela au jucat frumosa „Sărbă”.

Meritul intru aranjarea festivității și a petrecerii îi compete dlui I. Onciu preot local, care într'adevăr n'a cruțat nici timp nici ostenală, ca toate să meargă strună și publicul să se poată simți ca acasă.

El a mijlocit, ca poporul să se poată închina lui Dumnezeu înaintea unei cruce, de care cred că nu există în tot Ardealul — ear' noi străinii sântem mulțumitori, că fiecare ne-am depărtat cu suvenirile unei nopți bine petrecute.

Eată lista doamnelor și d-șoarelor, pe cari în fuga momentului le-am putut însemna: Dle: Pandrea, Giurgiu, (Cluj), Onciu, (Iclod) Bercean, (Orman), Oltean, (Pintic), Marășan, (Sona), Kecskés, Moga, (Apahida), Deac, (Tioe), Cupșa, (Feldioara). D-șoarele Pandrea, Podcaba, (Cluj), Baldi, (Gherla), Pataki, (Stoian), Elena și Rafaela Bocoș, (Cubles), Martian, (Silvaș), M. Săciu, (Bura) etc. etc.

S'a încasat peste 100 fl.

N. A. Bros.

ECONOMIE.

Miscare economică.

II.

— Cum stăm noi. —

Am expus foarte pe scurt schița celor mai nouă planuri de muncă economică, ce voiesc să o întreprindă Maghiarii, și n'avem motive să ne îndoiim de realizarea lor grabnică, când știm în fruntea lucrărilor bărbați ca contele Károlyi Sándor și alții, ear' la spate guvernul cu „săculețul”.

Cu atât mai trist pentru noi.

E trist, căci știm că în contra noastră e îndreptat ascutitul sabiei, căci știm că la viața noastră națională atentează ei prin „progresele” aceste economice — pentru ei progrese spre maghiarizare.

E trist când știm, că noi în fața acestora stăm fără scut și fără ajutor. Pe noi nu ne apără legile țării; noi n'avem patroni la cârmă; nouă nu ne dau nici ce este al nostru, de cum se ne poartă la dispoziție „săculețul cu bani”.

Munca noastră curată și cinstită trebuie să o punem contra-pund muncii lor pătimășe nutrită de șovinism și protegiată de capital și de guvern.

Grea luptă și neegală în puteri.

Dar' când noi vom fi bine organizați și toți vom fi angajați în luptă, toți vom lupta cu bărbăție, învingerea a noastră va fi, căci: „cu cine e dreptatea, cu acela e Dumnezeu”.

Întrebarea însă este: cum stăm noi?

„Unii pauzăm, alții ne certăm; unii nu vrem să înțelegem, alții nu vrem să lucrăm”. — așa zic pessimistii nației noastre, căci „avem și noi pessimistii noștri” — vorba în toarsă a lui Caragiale.

Optimistii noștri zic apoi și strigă în gura mare, că luptăm zi și noapte, apărăm și progresăm.

Sânt alții apoi, mai puțini extremi, care cearcă în continuu cărările progresului și muncesc cât pot, fără a desera și fără a se amăgi de prea mari progrese.

Nu e locul să facem diagnosa amănunțită a stării noastre, dar' e locul să spunem și de astădată că numai uniți, numai cu toții muncind putem spera la un viitor mai puțin viforos.

A trecut timpul lamentărilor, a trecut timpul când era un merit să știi spune ce ne doare — azi toți știm că suferim, toți știm ce și unde ne doare.

Azi să aflăm leacul tămăduirii, să apucăm calea progresului și să muncim din răsuferință.

Asta ne trebuie — nu să ne jăluim prin vorbă și prin scria, că „zeu tare rău stăm”.

Muncă și nu bocete ne trebuie!

Ar fi însă rău înțeles, când s'ar crede, că aducând toate acestea în legătură cu expunerea muncii economice, s'ar pretinde ca în viitor toți Români mic și mare, chemat și nechemat, ar trebui să lucre pe terenul economic, și că numai pe acest teren s'ar pute face progres.

Nu așa stă încred.

Munca noastră economică trebuie să o facem mână în mână cu munca pe celelalte terene.

Știința să o cultivăm alături cu agricultura și cu industria. Literatura și artele frumoase să le facem alături cu comerțul.

Politica noastră să nu conste numai din constatările abuzurilor celor dela putere și din proteste „oleumne” — fără să facem

adeverată politică — să ne conducem și să nu facem numai larmă.

Să avem politica noastră agrară, industrială, comercială, științifică, diplomatică și așa mai departe.

La toate aceste ramuri de muncă însă să lăsăm să lucre bărbați care se pricep.

Să nu mai vedem bărbați crescuți pentru filosofie, la conducerea afacerilor financiare; preoți la afaceri de administratie și legislativă și așa mai departe.

Nu mai când un ostaș cunoaște bine și s'a deprins cu arma care luptă, numai atunci poate lupta cu succes.

Toți să luptăm și toți în un gând și cu o simțire, dar' fiecare cu arma lui cunoscută.

Pe toate terenurile să muncim, dar' fiecare pe terenul pentru care e preparat și numai roadele să le gustăm împreună.

La

Abonament lunar

pentru August st. v.

— cu prețurile din capul foi —

Invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA”

Aforisme politice

— Una la zi. —

Un rege detronat nu e mai mult decât un om; un cuvânt curajos spus unui tiran devine lasitate față de nefericire.

Lamartine.

SERVICIUL TELEGRAFIC

al „TRIBUNEI”.

Viena, 5 August n.

M. Sa Monarchul a sosit aseară la orele 7 cu tren separat de curte la Viena. Va rămâne două zile aci și apoi va călători îndărăt la Ischl, unde va primi în curând visita Soveranilor români.

Berlin, 4 August n.

Cancelarul *Hohenlohe* a plecat la Petersburg. *National Zeitung* se ocupă într'un articol intitulat „Germania și Rusia” cu marea importanță politică și imburătorul rezultat ce-l va avea călătoria împăratului german la Petersburg, exprimându-și speranța, că relațiile bune și paacice vor căștiga prin întrevvedere domnitorilor din aceste două state o continuitate îmbucurătoare.

Paris, 4 August n.

Agenția *Havas* primește și comunică informațiunea, că la *Kalarytes*, în Tesalia, s'a întâmplat o ciocnire între trupele turcești și țerani greci, având ambele părți a înregistra mari pierderi. (Comedia să începe de nou în Orient! R. „Trib.”)

Tribuna Literară.

Informațiuni.

Seminarul român din Lipsa. A apărut al IV-lea raport al vestitului seminar filologic de sub conducerea zelosului profesor Dr. G. Weigand, sub următorul titlu:

„Vierter Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache zu Leipzig. Herausgegeben von dem Leiter des Instituts Dr. Gustav Weigand. Leipzig, Joh. Ambrosius Barth. 1897—8° X+336 pag.”

Voluminosul raport cuprinde:

Prefață și raport anual de Dr. Gustav Weigand.

Formarea singularului — de Ernst Baumeister.

Starea actuală a formării pluralului în limba daco-română de Hermann Thalmann.

Codicele Dimonie de Dr. G. Weigand.

Întrebuintarea lui „pre” la acusativ (continuare din anul trecut) de St. Stinghe.

Disiectele de pe Criș și Murăș de Dr. G. Weigand.

Președintele Academiei vieneze de științe cav. *Alfred de Arneth*, directorul arhivului curții de stat din Viena, a răposat zilele acestea. Arneth s'a distins ca istoriograf; a scris istoria Mariei Tereziei. Un mare merit al lui e, că a deschis arhivele statului celor ce voiesc să facă studii istorice. Înmormântarea l'a făcut cu multă pompă alături. A asistat arhiducele Rainer, miniștri, savanți, generali etc.

„Revista critică-literară”, nr. 5 și 6 cuprinde: Lucruri vechi de N. Borez. — Dări de seamă de I. Calomfirescu. — Etimologii românești. Strănu de Ov. Densușianu. — Optum, (tragedie) de Ar. Densușianu.

Bibliografie.

Studii Literare.

Revenim la valoroasa carte a dlui profesor *Teodor Raica* din Ploesti, pentru-ca să atragem asupra-i atențiunea tuturor cărturarilor noștri, mai ales însă a profesorilor și dascălilor români, dela cari asemenea cărți n'ar trebui să lipsească.

E destul, deocamdată, să arătăm cuprinsul bogat al acestui volum de peste 160 pagine. El conține: (partea I) un studiu critic intitulat: *O gramatică parodis* (pe 54 pagini), apoi: *Veacul al XVI. Limba și literatura Românilor de A. Lupul-Antonescu*, asemenea un articol critic. Urmează în fine cel mai bogat și mai interesant studiu: *„Codrul frate cu Românul”* un studiu asupra doinei române, plin de observații originale și frapante, tratat cu mare pricepere în mod științific. Acest tractat are 2 părți: „Colonizarea” și „descălcarea”, și prezintă o lectură foarte mulțumitoare, care deșteaptă în mintea gânditoare mulțime de idei asupra raportului ginegă, ce se manifestă, prin poesia populară, între Români și codrul verde (Frunză verde, ... foaie verde.)

Partea ultimă (IV) a cărții cuprinde un studiu filologic asupra prepoziției „de”. Este o completă monografie a acestei particule așa de deasă și așa de cu multe înțelesuri în limba noastră. Eată titlul acestei părți: Selecțiunea graiului; „de” ca prepoziție; raporturi casuale; „de” ca adverb; „de” ca pronume; „de” ca conjuncție.

Credem, că și din aceste puține notițe iubitorii de studii limbei române vor pricepe însemnătatea acestei cărți, care mai are și rara însușire de a fi efînă în raport cu valoarea sa. Costă numai 75 cr., și se poate procura dela librăria societății noastre pe acțiuni „Tipografia”.

„Naționalitatea”. Societatea noastră „Tipografia” a scos într'o elegantă broșură interesantul studiu de *Max Nordau* despre „Naționalitate”. Valoarea acestui studiu este cunoscută cetitorilor noștri; limbajul frumos, în care „Rosmarin” al nostru a știut să-l îmbrace e gustat deja de cetitorii noștri, căci în „Tribuna” s'a publicat mai întâiu. Vorba era numai, ca interesantele observațiuni originale ale genialului autor să nu rămână respirate prin atâția numeri de ziar, ci să fie colectate într'un mănunchiu, mai accesibile la cetit și meditat. Aceasta a împlinit-o „Tipografia” când a retipărit articolul din „Tribuna” în broșura de față. În estensiune de 40 pagini, tipărite frumos pe hârtie fină, această prețioasă broșură se trimite francat pentru 25 cr. A se adresa la librăria „Tipografie” soc. pe acțiuni în Sibiu.

Călindarul zilei.

6 August n. 1897

Iulian: + Adrom. S. Anei.

Gregorian: Sc. la față.

Soarele: răsare 4.40, apune 7.20

Sosii în Sibiu.

În 5 August n. 1897.

Hotel „Împăratul Romanilor”. R. Novak din Hayda. F. Goff din Toplița. A. Lorenz, Schall, Endres, S. Göber și Felber din Viena, K. Roll din Brașov și B. Löbl din Budapesta, toți comercianți; N. David din Bucium și Standmayer din Ruscuc, privatieri; Hacmanovits, neguțetor din Ciucea; Lendvay, pretor-suprem din Sighisoara; Breneberg din Brașov și Bausner din Budapesta, deputați; Cotișel, preot din Certege.

Hotel „Neurher”. D. Gärtner, inginer din Brașov; V. Lobinger, director din Baka; H. Cosenz din London, A. Opler din Viena și Dr. B. Arndt din Ulheim, voiajieri.

Hotel „Meltzer”. I. Paulian, căpitan din Rimnic; N. Ionașu, profesor din Blaj; S. Schuster, invățător din Probsdorf; Czikel, avocat din Agnita.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 3 Aug. n. 1897.

Săminte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela până	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela până
Grâu				
Bănățenească veche	75	—	76	10.50 10.65
Grâu dela Tisa	75	—	76	11. 5 11.85
Grâu „Pesta”	75	—	76	11.70 11.80
Grâu de Alba-Reg.	75	—	76	11.70 11.80
„Badca”	75	—	76	11.80 11.90
Grâu ung. de Nord	75	—	76	—

Săminte, vechi ori noue	Solul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela până
Săcăra			
Ore	de nutret	70—72	8.50 8.50
„	de vînare	60—62	8.50 8.50
„	de burs	62—65	—
Orz		89—91	5.80 6.80
Cucuruz (porumb)	bășcă	—	4.80 4.85
„	de alt. scia	—	4.85 4.4
Meiu		—	—
Hrișcă		—	4.10 4.50

Săminte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela până
Grâu	Sept.-Oct.	11.14
Cucuruz	Sept.-Oct.	5.42
Orz	Sept.-Oct.	4.40
„	Sept.-Oct.	6.08

Produce diverse	Prețul	Cursul

Preț pe 100 kilogrami.	Săm. de trif.	Lucernă ungurească	—	—
	"	roșie	—	—
	Oleu de rap.	rafinat	—	—
	Uns. de porc	dela Pesta	55.	56.
	"	dela țeară	—	—
	Slănină	svântată	—	—
	"	afumată	57	58
	Său		—	—
	Prun		—	—
	Lictar	slavon nou	—	—
	"	bănățenească	—	—
	Miere	brută	—	—
	"	galbină străcurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—	

Spirit

	Bani	Mărfă
Brut, pentru rafinării	14.75	15. —
Rafinat, pentru comercianți mari	62.50	63. —
Brat,	50.50	51. —

Cursul pieții din Sibiu.

Din 5 August n. 1897.

Hârtie-monetă română	Cump.	9.45	vând. 9.51
Lire turcești	„	10.65	10.70
Imperiali	„	9.56	9.60
Ruble rusești 100 a	„	126. —	127. —
Galbeni	„	51.9	52.66
Napoleon-d'ori	„	9.47	9.55
„ (rusești)	„	9.45	9.51

Bursa de Budapesta.

Din 3 August n. 1897.

Renta de aur ung. 6%	—
„ „ „ 4%	122.95
„ „ val. cor. 4%	10.50
Imprumutul căilor ferate ung.	102.10
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	122.50
Bonuri rurale ung.	98.55
„ croate-slavone	98.80
Obligațiunile desp. regalilor	101.75
Imprumut cu premiu ung.	154.75
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	142. —
Renta de hârtie austriacă	102.0
„ de argint austriacă	111.75
„ de aur austriacă	128.75
Losurile austriace din 1860	162.50
Acțiunile băncii austro-ungare	245. —
„ de credit ung.	—
„ „ „ „	—
Schimburi fonciare ale institutului de credit și economiei „Albina”	102. —
Argintul	5.69
Galbeni împărătești	5.65
Napoleon-d'ori	9.57
Mărci 100 imp. germane	58.86
London 10 Livres sterlingi	119.97

Editor și redactor responsabil: Teodor V. Păcățian. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. M. Dressand.

Librăria „Tipografie”, soc. pe acțiuni în Sibiu.

— Deposit general pentru Sibiu și jur. —

Avis fumătorilor de țigarete!

Hârtia de țigarete „CLUB” este cea mai bună, mai fină, și totuși cea mai tare hârtie de țigarete.

